

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Nc/10/2025
Identifikačné číslo spisu:	7114200016
Dátum vydania rozhodnutia:	02.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7114200016.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T.. I. U., B., A. XX, proti žalovanému T.. F. C., B., A. XX, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v súčasnosti vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 19C/1/2014, o vylúčení sudkýň Krajského súdu v Košiciach z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 9NcC/4/2025, takto

rozhodol:

Sudkyne Krajského súdu v Košiciach JUDr. Dana Popovičová a JUDr. Alena Miková nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania vecí v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 9NcC/4/2025 (spor vedený na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 19C/1/2014).

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 9NcC/4/2025 žalobkyňa podaním zo dňa 18. septembra 2025 vzniesla námietku zaujatosti voči sudkyniam Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 9NcC/4/2025. Dôvodom, pre ktorý má byť namietaná sudkyňa JUDr. Dana Popovičová vylúčená, je podľa žalobkyne dlhoročný priateľský vzťah sudkyne so žalovaným, s ktorým si tyká, stretáva sa s ním a s jeho rodinou na spoločenských a odborných podujatiach, majú spoločných známych a udržiava so žalovaným aktívny kontakt. Dôvodom vylúčenia sudkyne JUDr. Aleny Mikovej má byť zase dlhoročný priateľský vzťah sudkyne s manželkou žalovaného, s ktorou si tyká a stretáva sa pri voľnočasových a športových podujatiach, čo sa následne prejavuje v sympatiách sudkyne voči žalovanému. Uvedeným je tak podľa žalobkyni založený diskvalifikačný pomer namietaných sudkýň k procesnej strane (žalovanému). Žalobkyňa zároveň uviedla, že o dôvode vylúčenia sudkýň sa dozvedela 18. septembra 2025.

2. Namietaná sudkyňa krajského súdu JUDr. Dana Popovičová vo vyjadrení k obsahu vznesenej námietky zo dňa 18. septembra 2025 uviedla, že sa necíti byť zaujatá a to so zreteľom na to, že nemá žiaden pomer k prejednávanej veci, k stranám sporu, k ich zástupcom a osobám zúčastnených na konaní (§ 49 ods. 1 CSP). Podľa namietanej sudkyni sa tvrdenia žalobkyne nezakladajú na pravde, žalovaný je pre ňu úplne neznáma osoba. JUDr. Alena Miková vo vyjadrení k obsahu vznesenej námietky žalobkyne uviedla, že k prejednávanej veci, k stranám sporu a k osobám zúčastnených na konaní je bez

pomeru, žalobkyňu a ani žalovaného nepozná, nepozná ani žiadneho príbuzného strán sporu. Tvrdenia žalobkyne z námietky zaujatosti sú nepravdivé.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a) k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b) k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by pri všetkej mozgnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

6. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. V zásade platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky a na závery, ku ktorým dospela doterajšia súdno-aplikačná prax najvyššieho súdu. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru.

7. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti. Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti, a teda nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z rozhodovania veci.

8. Je dôležité zohľadniť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu, môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne (I. ÚS 332/08). Nezávislosť je najdôležitejšia vec justície. Nezávislosť súdnej moci je prejavom jej funkčnosti. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitém významom, a to jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci, konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, nezávislosť vo vzťahu k vedeniu a kolektívu súdu.

9. Vychádzajúc z uvedených zásad najvyšší súd dospel k záveru, že dôvodom námietky zaujatosti uplatnenej žalobkyňou voči sudkyniam Krajského súdu v Košiciach JUDr. Dane Popovičovej a JUDr. Aleny Mikovej nemožno prisvedčiť. Subjektívny názor žalobkyne o zaujatosti sudcu, založený výhradne na údajnom priateľskom vzťahu sudkyň so žalovaným, resp. s jeho rodinným príslušníkom, nemôže bez potvrdenia tejto skutočnosti namietanými sudkyňami, resp. bez ďalšieho relevantného v tomto smere zakladať dôvod pre legitímne obavy z nestranného a nezaujatého rozhodovania sudcu krajského súdu. Obava (pocit) z nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne.

10. Pokiaľ ide o subjektívny aspekt nestrannosti namietaných sudkyň, tieto sudkyne sa necítia byť zaujaté, pretože podľa ich tvrdení tu neexistuje žiaden vzťah k prejednávanej veci, k stranám sporu a ani ich zástupcom. Vyjadrenie namietaných sudkyň neindikuje v tejto rovine odôvodnené pochybnosti, nepotvrdzujú tvrdenia žalobkyne o vzťahoch sudkyň k žalovanému a jeho rodinným príslušníkom.

11. Najvyšší súd v súlade s vyššie uvedeným dospel k záveru, že v prípade namietaných sudkyň nemožno mať objektívne pochybnosti o ich nezaujatosti, ktoré by boli relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP. Z tohto dôvodu rozhodol tak, že sudkyne Krajského súdu v Košiciach JUDr. Dana Popovičová a JUDr. Alena Miková nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 9NcC/4/2025. Podanej námietke zaujatosti preto nevyhovel.

12. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.